

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-6>

УДК 332

JEL classification: O31, O32, G31, M11

ІСАЄНКО Олексій

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

<https://orcid.org/0009-0004-6788-0142>

oleksii.isaienko@kname.edu.ua

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

У статті обґрунтовано актуальність удосконалення управління інноваційно-інвестиційними процесами підприємств промислового сектору в умовах динамічних економічних трансформацій, зумовлених глобалізаційними процесами, технологічними змінами та внутрішніми викликами. В умовах нестабільності економічного середовища, зокрема воєнних дій та кризових явищ, ефективне управління інноваційно-інвестиційною діяльністю набуває визначального значення для забезпечення конкурентоспроможності, технологічного оновлення виробництва та сталого розвитку підприємств. Метою статті є дослідження теоретичних засад управління інноваційними та інвестиційними процесами підприємств, обґрунтуванні підходів до ідентифікації та оцінювання факторів впливу, а також визначенні їх значення для підвищення ефективності розвитку підприємств промислового сектору в сучасних економічних умовах.

Доведено, що розвиток підприємств промислового сектору значною мірою залежить від комплексної взаємодії факторів різного рівня – макроекономічного, галузевого та внутрішнього. У роботі акцентовано увагу на ролі інноваційного потенціалу, інвестиційної активності, рівня цифровізації та ефективності інституційного середовища як ключових чинників розвитку підприємств.

У дослідженні сформовано методичний підхід до формування та оцінювання факторів впливу, який базується на інтеграції системного, інституційного та ресурсного підходів і відображає взаємозв'язок між зовнішнім середовищем, галузевими умовами, внутрішнім потенціалом підприємства та результатами його діяльності. Запропонований підхід дозволяє систематизувати фактори впливу, визначити їх ієрархію та оцінити характер їх взаємодії.

Отримані результати сприятимуть підвищенню ефективності управління підприємствами промислового сектору, посиленню їх інноваційної активності, зростанню конкурентоспроможності та забезпеченню стійкого розвитку в умовах сучасних економічних викликів.

Ключові слова: промисловий сектор, управління підприємством, стратегічне управління, інноваційно-інвестиційна діяльність, фактори впливу, інноваційний розвиток, інвестиційна ефективність

ISAIENKO Oleksii

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

A METHODOLOGICAL APPROACH TO IDENTIFYING AND EVALUATING FACTORS INFLUENCING THE MANAGEMENT OF INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITIES IN ENTERPRISES

The article substantiates the relevance of improving the management of innovation and investment processes of industrial sector enterprises in the context of dynamic economic transformations caused by globalization processes, technological changes, and internal challenges. In conditions of economic instability, particularly due to military actions and crisis phenomena, effective management of innovation and investment activities becomes a determining factor in ensuring competitiveness, technological modernization of production, and sustainable development of enterprises. The purpose of the article is to study the theoretical foundations of managing innovation and investment processes of enterprises, to substantiate approaches to the identification and evaluation of influencing factors, and to determine their significance for enhancing the efficiency of industrial sector enterprises development under modern economic conditions.

It has been proven that the development of industrial enterprises largely depends on the complex interaction of factors at different levels – macroeconomic, industry-specific, and internal. The study emphasizes the role of innovation potential, investment activity, the level of digitalization, and the effectiveness of the institutional environment as key drivers of enterprise development.

The research proposes a methodological approach to the formation and evaluation of influencing factors, which is based on the integration of systemic, institutional, and resource-based approaches and reflects the interconnection between the external environment, industry conditions, internal enterprise potential, and performance outcomes. The proposed approach makes it possible to systematize influencing factors, determine their hierarchy, and assess the nature of their interaction.

The obtained results will contribute to improving the management efficiency of industrial enterprises, strengthening their innovation activity, increasing competitiveness, and ensuring sustainable development in the face of modern economic challenges.

Keywords: industrial sector, business management, strategic management, innovation and investment activities, influencing factors, innovative development, investment efficiency

Стаття надійшла до редакції / Received 11.04.2026

Прийнята до друку / Accepted 20.05.2026

Опубліковано / Published 28.05.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ІСАЄНКО Олексій

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення ефективності управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств промислового сектору в умовах динамічних економічних трансформацій, спричинених глобалізаційними процесами, технологічним розвитком та внутрішніми соціально-економічними викликами. У сучасних умовах саме інновації та інвестиції виступають ключовими чинниками забезпечення конкурентоспроможності підприємств, їх технологічного оновлення та довгострокового розвитку. Особливої актуальності проблема набуває в умовах нестабільності економічного середовища, воєнних дій та обмеженості ресурсів, що вимагає пошуку ефективних управлінських підходів до формування та реалізації інноваційно-інвестиційної політики. За таких умов важливого значення набуває ідентифікація, систематизація та оцінювання факторів, що впливають на управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств, що дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень. Вирішення зазначеної проблеми має важливе наукове та практичне значення, оскільки сприяє формуванню методичних підходів до оцінювання факторів впливу, удосконаленню механізмів управління інноваційно-інвестиційною діяльністю та забезпеченню сталого розвитку промислових підприємств і економіки України загалом.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасних наукових дослідженнях значна увага приділяється проблемам функціонування та розвитку підприємств промислового сектору, зокрема трансформаційним процесам, інноваційній активності та підвищенню ефективності їх діяльності. Серед вітчизняних учених, які зробили вагомий внесок у дослідження зазначеної проблематики, слід відзначити Г. О. Соколюк [1], А. В. Череп, О. В. Череп та Ю. О. Огренич [2], С. М. Шепеленка [3], а також О. О. Рудаченко, В. О. Єсіну та Ю. О. Тараруєва [4], у працях яких висвітлено питання структурного розвитку промисловості, інноваційної трансформації та стратегічного управління підприємствами. Водночас важливим напрямом наукових досліджень є вивчення інноваційно-інвестиційних процесів як ключової складової розвитку підприємств. У цьому контексті слід відзначити роботи Н. В. Кічук та Н. Є. Сілічевої [5], а також зарубіжних учених, зокрема Р. Аднера [6], Д. Б. Одретча, М. Беліцькі та Ф. Чоудхурі [7], Н. Тавесенгскултай, К. Супорннапхат та Н. Тонтісірін [8], які досліджують роль інноваційних екосистем, інвестицій у знання та формування середовища інноваційного розвитку. Разом із тим, попри значну кількість наукових напрацювань, питання комплексного врахування та оцінювання факторів, що визначають ефективність управлінських процесів у сфері поєднання інноваційних і інвестиційних складових, залишаються недостатньо опрацьованими. Особливо це стосується узгодження впливу факторів різних рівнів та формування цілісного підходу до їх аналізу в умовах сучасних економічних викликів, що актуалізує необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає у дослідженні теоретичних засад управління інноваційними та інвестиційними процесами підприємств, обґрунтуванні підходів до ідентифікації та оцінювання факторів впливу, а також визначенні їх значення для підвищення ефективності розвитку підприємств промислового сектору в сучасних економічних умовах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Промисловий сектор відіграє стратегічно важливу роль у забезпеченні економічного розвитку держави, виступаючи одним із ключових драйверів економічного зростання, формування валової доданої вартості, розвитку експорту та технологічного оновлення економіки. Саме промислові підприємства забезпечують основу виробничого потенціалу країни, сприяють створенню робочих місць, розвитку суміжних галузей та інтеграції національної економіки у світові економічні процеси [9]. У сучасних умовах, зокрема, під впливом воєнних та кризових викликів, значення промислового сектору суттєво зростає, оскільки він визначає можливості економічного відновлення, підвищення стійкості економіки та забезпечення її конкурентоспроможності. Разом з тим, функціонування підприємств промислового сектору відбувається під впливом широкого спектра факторів, які мають різну природу, рівень прояву та силу впливу [10]. До них належать макроекономічні умови, стан інституційного середовища, рівень розвитку фінансової системи, галузеві особливості, рівень конкуренції, а також внутрішні характеристики підприємств, зокрема їх інноваційний потенціал, ресурсне забезпечення та ефективність управління. Взаємодія цих факторів формує складну систему впливу, що визначає можливості реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності та досягнення стратегічних цілей підприємств.

Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств промислового сектору визначається сукупністю взаємопов'язаних факторів, що формують умови їх функціонування та розвитку. До ключових з них належать рівень інвестування у дослідження та розробки, ступінь цифровізації виробничих процесів, розвиток інноваційних екосистем, інтеграція у мережі знань, а також ефективність інституційної підтримки.

Складність і багаторівневий характер сучасних інноваційних процесів обумовлюють необхідність систематизації зазначених факторів, оскільки на управління одночасно впливають макроекономічні, галузеві та внутрішньоорганізаційні чинники, що дає можливість сформувати цілісне уявлення про механізм їх впливу та виявити ключові детермінанти розвитку підприємств.

У результаті проведеного дослідження узагальнено теоретичні підходи до управління інноваційно-інвестиційними процесами підприємств промислового сектору та обґрунтовано необхідність комплексного врахування факторів впливу різного рівня. Встановлено, що ефективність управління значною мірою визначається взаємодією макроекономічних умов, галузевих особливостей та внутрішнього потенціалу підприємства, що зумовлює доцільність застосування системного підходу до їх аналізу. Такий підхід дозволяє не лише ідентифікувати ключові фактори впливу, але й визначити характер їх взаємозв'язку, ступінь впливу на результати діяльності та можливості їх цілеспрямованого регулювання.

З метою узагальнення результатів теоретичного аналізу доцільним є застосування концептуального підходу до моделювання факторів впливу, що дає змогу відобразити не лише їх сукупність, а й взаємозв'язки, ієрархію та напрям впливу на результати інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Крім того, побудова такої моделі створює методичне підґрунтя для подальшого кількісного оцінювання впливу факторів, зокрема із використанням міжнародних рейтингів, що характеризують рівень інноваційного, інвестиційного та промислового розвитку країн.

З урахуванням зазначеного, на рисунку 1 представлено методичний підхід до формування та оцінювання факторів впливу на управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств промислового сектору, який відображає взаємозв'язок між зовнішнім середовищем, галузевими умовами, внутрішнім потенціалом підприємства, ключовими детермінантами розвитку та результатами управління.

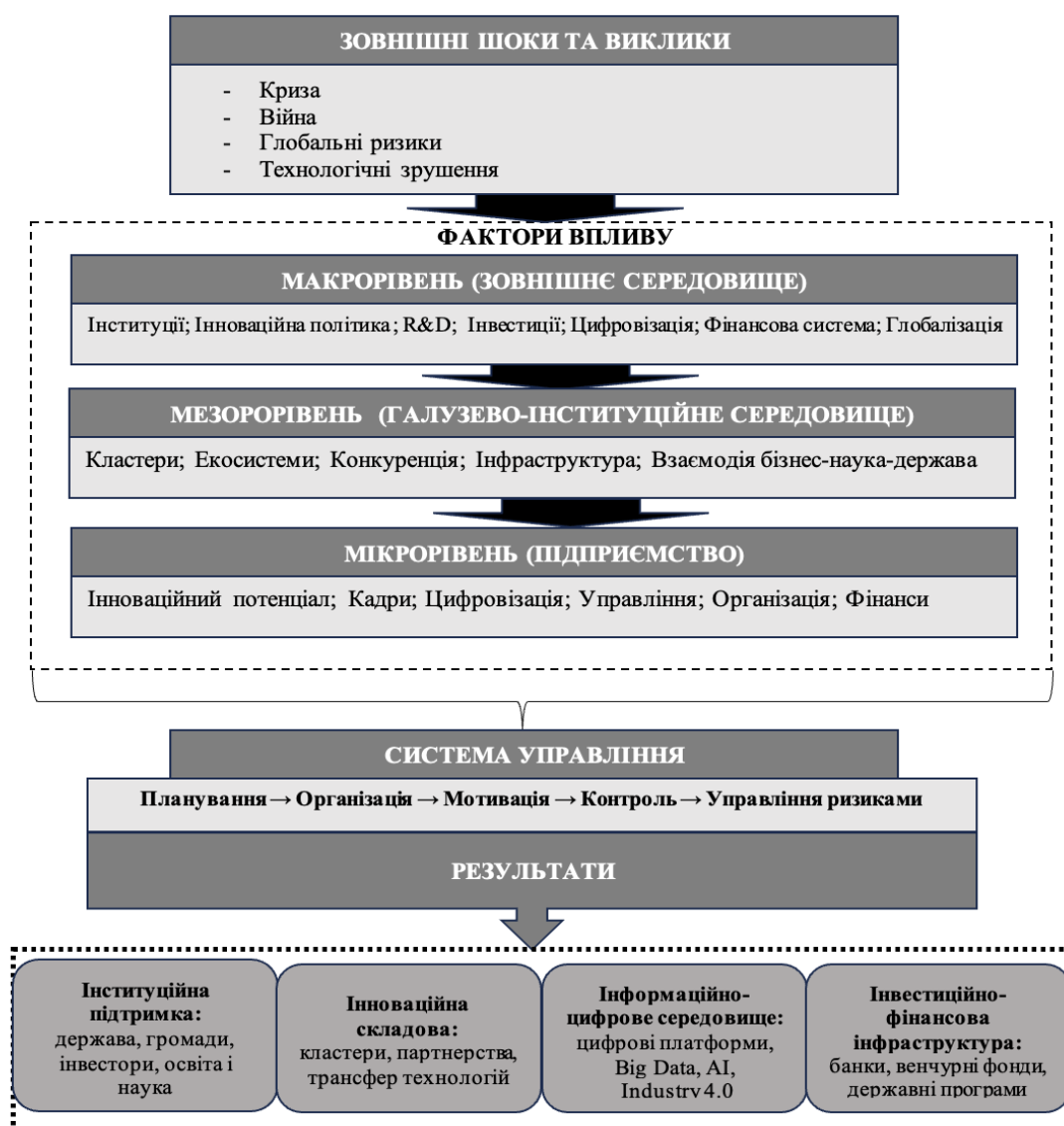

Рис. 1. Методичний підхід до формування та оцінювання факторів впливу на управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств промислового сектору

*Джерело: Сформовано автором

Запропонований методичний підхід (рис. 1) відображає складну багаторівневу систему взаємопов'язаних елементів, що формують передумови, механізми реалізації та результати розвитку підприємств у сучасних умовах господарювання. Його концептуальна основа базується на інтеграції системного, інституційного та ресурсного підходів, що забезпечує комплексне врахування впливу як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Такий підхід дозволяє розглядати процес управління не ізольовано, а як динамічну систему, що функціонує під впливом багаторівневих факторів та їх взаємодії.

Важливою складовою є врахування зовнішніх шоків і викликів, зокрема економічних криз, воєнних дій, глобальних ризиків і технологічних зрушень, які формують нестабільність середовища функціонування підприємств і визначають необхідність адаптації управлінських рішень. Такі чинники здатні не лише змінювати параметри економічної системи, але й трансформувати пріоритети розвитку, структуру інвестицій та напрями інноваційної діяльності.

На макрорівні формується загальне інституційне та економічне середовище, що визначає базові умови функціонування підприємств. До його ключових елементів належать державна інноваційна політика, інвестиційний клімат, розвиток фінансової системи, рівень цифровізації економіки та ступінь інтеграції у глобальні економічні процеси. Саме на цьому рівні закладаються стратегічні орієнтири розвитку, створюються стимули або обмеження для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, а також формується нормативно-правове поле, що регулює відповідні процеси.

Мезорівень відображає галузево-інституційне середовище, у межах якого відбувається безпосередня взаємодія суб'єктів господарювання. Він характеризується розвитком кластерів, інноваційних екосистем, рівнем конкуренції, станом виробничої та інноваційної інфраструктури, а також ефективністю взаємодії між бізнесом, науковими установами та державними структурами. Саме на цьому рівні формуються механізми поширення інновацій, здійснюється трансфер технологій, активізується кооперація та створюються умови для підвищення галузевої конкурентоспроможності.

Мікрорівень охоплює внутрішнє середовище підприємства та визначає його здатність до реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності. Ключовими характеристиками виступають інноваційний потенціал, кадрове забезпечення, рівень цифрової трансформації, ефективність системи управління, організаційна структура та фінансові ресурси. Саме на цьому рівні приймаються конкретні управлінські рішення, формуються та реалізуються інноваційні проекти, а також здійснюється адаптація підприємства до змін зовнішнього середовища.

Центральним елементом запропонованого підходу є система управління, яка виступає інтегруючою ланкою між наявними ресурсами, зовнішніми умовами та кінцевими результатами діяльності. Вона реалізується через основні управлінські функції, зокрема планування, організацію, мотивацію, контроль та управління ризиками. Саме ефективність реалізації цих функцій визначає здатність підприємства трансформувати наявний потенціал у конкретні результати, забезпечувати стійкість розвитку та досягати стратегічних цілей.

Результативний блок відображає наслідки впливу зазначених факторів та ефективність функціонування системи управління, що проявляється у підвищенні рівня інноваційної активності, зростанні продуктивності праці, зміцненні конкурентних позицій підприємств, технологічному оновленні виробництва та підвищенні загальної ефективності їх діяльності. Крім того, до результатів можна віднести посилення інтеграції у глобальні ринки, розширення інвестиційних можливостей та підвищення рівня економічної стійкості.

Таким чином, запропонований методичний підхід забезпечує цілісне бачення процесу управління, дозволяє систематизувати фактори впливу, визначити характер їх взаємодії та обґрунтувати напрями підвищення ефективності діяльності підприємств. Його використання створює підґрунтя для подальшого кількісного аналізу, оцінювання впливу факторів та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення управління в умовах сучасних економічних трансформацій.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

У результаті проведеного дослідження узагальнено теоретичні підходи до управління інноваційно-інвестиційними процесами підприємств промислового сектору та обґрунтовано необхідність комплексного врахування факторів впливу різного рівня. Встановлено, що ефективність управління значною мірою визначається взаємодією макроекономічних умов, галузевих особливостей та внутрішнього потенціалу підприємства, що зумовлює доцільність застосування системного підходу до їх аналізу.

Запропонований методичний підхід дозволяє структурувати фактори впливу, визначити їх ієрархію та взаємозв'язки, а також відобразити механізм трансформації наявних ресурсів і можливостей у результати діяльності підприємств. Його використання сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень, посиленню інноваційної активності, зростанню конкурентоспроможності та забезпеченню стійкого розвитку підприємств в умовах нестабільного економічного середовища. Разом з тим, результати дослідження свідчать про необхідність подальшого вдосконалення методичних інструментів оцінювання факторів впливу, зокрема шляхом їх кількісного вимірювання та використання сучасних аналітичних підходів. Перспективи подальших

наукових досліджень доцільно пов'язати з розробкою моделей оцінювання ефективності управління, інтеграцією міжнародних індикаторів розвитку, а також дослідженням впливу цифровізації та інноваційних екосистем на трансформацію діяльності підприємств промислового сектору.

Література

1. Соколюк Г. О. Структурно-динамічний аналіз розвитку підприємств промислового сектора економіки України. Економічний простір. 2020. Вип. 156. С. 159–165.
2. Cherep A., Cherep O., Ohrenych Y. Improving the scientific and methodical approach to assessing the impact of factors on the use of the mechanism for forming a strategy for anti-crisis management of operational activities of industrial enterprises in crisis conditions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 1 (42). P. 134–144.
3. Шепеленко С. М. Актуальні тенденції розвитку вітчизняних промислових підприємств. Економічний вісник. 2023. Вип. 4. С. 180–187.
4. Рудаченко О. О., Єсіна В. О., Тараруєв Ю. О. Пропозиції щодо розробки дорожньої мапи інноваційного розвитку галузей національної економіки. *Бізнес Інформ*. 2022. № 2. С. 16–25. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-2-16-25>
5. Кічук Н. В., Сілічєва Н. Є. Інноваційно-інвестиційна складова розвитку економіки України. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Вип. 1 (49). Т. 2. С. 77–83.
6. Adner R. Ecosystem as structure: An actionable construct for strategy. *Journal of Management*. 2021. Vol. 47. No. 1. P. 39–58.
7. Audretsch D. B., Belitski M., Chowdhury F. Knowledge investment and search for innovation: evidence from the UK firms. *Journal of Technology Transfer*. 2024. Vol. 49. P. 138–140.
8. Thawesaengskulthai N., Supornnaphat K., Tontisirin N. Innovation-driven enterprises and ecosystem development in emerging economies. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*. 2024. Vol. 13. Article 71. <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00371-x>
9. Рудаченко О. О., Мозговий Є. В., Ісаєнко О. В., Медведєв Д. О. Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності промислового сектору України. *Ефективна економіка*. 2024. № 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.6.10>
10. Рудаченко О. О., Ісаєнко О. В. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю на підприємствах з переробки твердих побутових відходів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал*. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2024. No 32(60). С. 47–52. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-32\(60\)-47-52](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-32(60)-47-52)

References

1. Sokoliuk, H. O. (2020). Structural and dynamic analysis of the development of industrial sector enterprises in Ukraine. *Ekonomichnyi prostor*, 156, 159–165.
2. Cherep, A., Cherep, O., & Ohrenych, Y. (2022). Improving the scientific and methodological approach to assessing the impact of factors on the use of the mechanism for forming a strategy for anti-crisis management of operational activities of industrial enterprises in crisis conditions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 134–144.
3. Shepelenko, S. M. (2023). Current trends in the development of domestic industrial enterprises. *Ekonomichnyi visnyk*, 4, 180–187.
4. Rudachenko, O. O., Yesina, V. O., & Tararuev, Yu. O. (2022). Proposals for developing a roadmap for innovative development of sectors of the national economy. *Biznes Inform*, 2, 16–25. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-2-16-25>
5. Kichuk, N. V., & Silichieva, N. Ye. (2017). Innovation and investment component of Ukraine's economic development. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, 1(49), Vol. 2, 77–83.
6. Adner, R. (2021). Ecosystem as structure: An actionable construct for strategy. *Journal of Management*, 47(1), 39–58.
7. Audretsch, D. B., Belitski, M., & Chowdhury, F. (2024). Knowledge investment and search for innovation: Evidence from UK firms. *Journal of Technology Transfer*, 49, 138–140.
8. Thawesaengskulthai, N., Supornnaphat, K., & Tontisirin, N. (2024). Innovation-driven enterprises and ecosystem development in emerging economies. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13, Article 71. <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00371-x>
9. Rudachenko, O. O., Mozghovyi, Ye. V., Isaienko, O. V., & Medvediev, D. O. (2024). Prospects for the development of innovation and investment activity in the industrial sector of Ukraine. *Efektivna ekonomika*, 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.6.10>
10. Rudachenko, O. O., & Isaienko, O. V. (2024). Strategic management of investment activities at enterprises for solid household waste processing. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriya "Ekonomika"*, 32(60), 47–52. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-32\(60\)-47-52](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-32(60)-47-52)